

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут філології

кафедра германської філології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Практичний курс перекладу німецької мови

для студентів 3 курсу

спеціальності	035 Філологія
освітнього рівня	першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітньої програми	035.04.03 Переклад
спеціалізації	035.04 Германські мови і літератури (переклад включно)

Київ – 2019

Розробники:

Зайченко Олена В'ячеславівна, старший викладач кафедри германської філології Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Зайченко Олена В'ячеславівна, старший викладач кафедри германської філології Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри германської філології _____

Протокол від «29» серпня 2019 р. № 1

Завідувач кафедри (І.Р. Буніятова) ✓

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої професійної програми (керівником проектної групи) 035.04.03 Переклад (англійська)

(назва освітньої програми)

3. 09 .2019 р.

Гарант освітньої професійної програми

(керівник проектної групи) _____ (В.В.Якуба)

Робочу програму перевірено

3. 09 .2019 р.

Заступник директора (Л.І.Заяць)

Пролонговано

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	денна	
Вид дисципліни	вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	німецька	
Загальний обсяг кредитів/годин	6/180	
Курс	3	
Семестр	5	6
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	3
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, в тому числі:	90	90
Аудиторні	54	54
Модульний контроль	6	6
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	30	30
Форма семестрового контролю	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни «Практичний курс перекладу німецької мови»

Даному курсу відводиться серед дисциплін навчального плану особлива роль, оскільки він вводить студента у коло дисциплін майбутнього фаху. Студент дізнається про роль і значення перекладу в житті суспільства, про види перекладацької діяльності та труднощі, з якими постійно стикається перекладач, і про те, як вони долаються в усному чи письмовому спілкуванні з відповідним контингентом співрозмовників або читачів.

Мета навчальної дисципліни – підготовка студентів до здійснення перекладацької діяльності шляхом розвитку ряду загальних та фахових компетентностей, зокрема формуванню перекладацької компетентності.

Завданнями навчальної дисципліни є формування наступних компетентностей:

комунікативна компетенція

- ввести майбутнього перекладача в русло загальних понять і вимог, що необхідні як підґрунтя в підготовці перекладачів;
- дотримання етичних принципів як з точки зору професійної чесності, так і з точки зору розуміння можливого впливу досягнень з філології на соціальну сферу;
- увага до відмінностей та впливу культури (здатність до культурної чутливості та здатності ідентифікувати і вживати різні способи спілкування з представниками інших культур);
- озброїти студентів знаннями про типи і види перекладу, про засоби досягнення повного відтворення змісту мовлення німецькою мовою засобами рідної мови і навпаки.

науково-дослідна компетенція

- набуття гнучкого мислення, відкритість до застосування філологічних знань та компетентностей в широкому діапазоні можливих місць роботи та повсякденному житті.

Діяльність студентів у Центрах компетентностей

Участь студентів у Центрах компетентностей покликана сприяти формуванню у студентів вмінь та навичок перекладу з німецької мови на українську та з української мови на німецьку текстів різноманітної тематики в усній та письмовій формі, оволодіння стратегіями перекладу, перекладацькими прийомами та трансформаціями, необхідними для реалізації практичних перекладацьких завдань та включає такі види робіт, як виконання перекладів німецькомовних або україномовних текстів поширеної тематики в усній формі з голосу, аудіо- та відеозапису, захист проєктів.

3. Результати навчання за дисципліною «Практичний курс перекладу німецької мови»

На кінець проходження курсу передбачено такі результати навчання, а саме:

Знання:

- основних лексичних, фразеологічних, фонетичних, словотворних, морфологічних та синтаксичних норм сучасної німецької мови;
- основних способів аналізу, опису та інтерпретації явищ німецької мови;
- лексичних, граматичних та комплексних перекладацьких трансформацій;
- розуміння зарубіжної художньої літератури як культурної та мовної цілісності, мистецтва слова, усвідомлення національної своєрідності літературного процесу.

Уміння:

- навчатися протягом життя, удосконалювати та розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень;
- досягати морального удосконалення власної особистості;
- уміти виконувати адекватний, вільний, дослівний, скорочений, реферований, анотований, адаптований переклади;
- уміти виконувати переклади за основними принципами перекладу;
- уміти виконувати переклади, зберігаючи прагматику тексту оригіналу;
- перенести мовні знання та мовленнєві вміння у перекладацьку практику;
- уміти використовувати словники різних типів і видів;
- уміти користуватися електронними словниками;
- виконувати різні види перекладів за допомогою різних видів словників.

Навички:

- оволодіння знанням основних розділів сучасної німецької літературної мови з дотриманням стилістичних, лексичних, орфоепічних та граматичних норм;
- вільного володіння іноземною мовою для вільного письмового й усного перекладу, здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування;
- володіння педагогічною технікою, прийомами професійно-педагогічного самовдосконалення, культурою педагогічного спілкування.

Автономне володіння іноземною мовою (аналіз):

- здатність вибудовувати прогностичні сценарії і моделі розвитку комунікативних і соціокультурних ситуацій; знання теорії і володіння практичними навичками проектування, конструювання, моделювання освітнього процесу;

Автономне володіння іноземною мовою (синтез):

- здатність складати різні види планів для організації процесу навчання іноземною мовою;
- здатність конструювати особистий освітній продукт.

Оцінка:

- здатність до критичної рефлексії на процес оволодіння мовою;
- здатність робити самооцінку та оцінку результату / продукту діяльності і способам його досягнення.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна робота
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
V семестр							
Змістовий модуль I. Перекладознавство у системі філологічних дисциплін, основні категорії перекладознавства							
Значення перекладу. Фах перекладача.	4			2			2
Основні категорії перекладознавства. Види перекладу.	6			4			2
Види лексичного значення слова. Перекладацькі трансформації.	9			6			3
Прагматика перекладу і нормативні аспекти перекладу.	9			6			3
Модульний контроль	2						
	30			18			10
Змістовий модуль II. Лексико-семантичні проблеми перекладу							
Вибір перекладацького відповідника	10			6			4

Безеквівалентна лексика.	9			6			3
Особливості перекладу іншомовних слів.	9			6			3
Модульний контроль	2						
	30			18			10
Змістовий модуль III. Перекладацькі трансформації							
Мотиви застосування трансформацій.	7			4			3
Основні способи перекладацьких трансформацій	12			8			4
Застосування трансформацій у процесі перекладу тексту.	9			6			3
Модульний контроль	2						
	30			18			10
Усього за V семестр	90			54			30
VI семестр							
Змістовий модуль IV. Функціонально-стилістичні проблеми перекладу							
Науковий стиль	5			3			2
Газетно-публіцистичний стиль	5			3			2
Офіційно-діловий стиль	6			4			2
Художній стиль	6			4			2
Розмовний стиль	6			4			2
Модульний контроль	2						
	30			18			10
Змістовий модуль V. Граматичні проблеми перекладу членів речення							
Комунікативне навантаження членів речення в німецькій мові.	6			4			2
Особливості перекладу іменника.	6			4			2
Особливості перекладу дієслів.	9			6			3
Особливості перекладу прикметників і займенників	7			4			3
Модульний контроль	2						
	30			18			10
Змістовий модуль VI. Проблеми перекладу граматичних конструкцій							
Особливості перекладу речень з прийменниковими конструкціями та займенниковими прислівниками.	4			2			2
Переклад пасивних конструкцій.	6			4			2
Переклад дієприкметникових зворотів та поширеного означення.	6			4			2

Переклад інфінітивних конструкцій.	6			4			2
Умовний спосіб: особливості перекладу.	6			4			2
Модульний контроль	2						
	30			18			10
Усього за VI семестр	90			54			30
Усього за навчальний рік	180			108			60

5. Програма навчальної дисципліни

Перекладознавство у системі філологічних дисциплін, основні категорії перекладознавства.

Значення перекладу. Фах перекладача. Основні категорії перекладознавства. Види перекладу (письмовий, усний; комп'ютерний; змішаний). Види лексичного значення слова. Перекладацькі трансформації. Прагматика перекладу і нормативні аспекти перекладу. Функції перекладу (комунікативна, інформативна, національно-культурна, навчально-просвітницька). Основні вимоги до гарного перекладу (точність; стислість; ясність; літературність).

Лексико-семантичні проблеми перекладу.

Виявлення семантичного значення лексичних одиниць під час перекладу та вибір перекладацького відповідника. Підбір еквівалентів для похідних та складних слів, не зафіксованих у двомовних словниках. Безеквівалентна лексика. Основні способи перекладу. Переклад власних назв. Особливості перекладу слів-реалій та структурних екзотизмів. Особливості перекладу іншомовних слів.

Перекладацькі трансформації.

Мотиви застосування трансформацій. Основні способи перекладацьких трансформацій. Застосування трансформацій у процесі перекладу тексту. Значення слова та його види. Поняття перекладацької трансформації. Лексичні трансформації. Граматичні трансформації. Комплексні трансформації. Класифікація перекладацьких трансформацій. Переклад фразеологічних одиниць.

Функціонально-стилістичні проблеми перекладу.

Науковий стиль. Газетно-публіцистичний стиль. Особливості перекладу газетно-журнальних заголовків. Офіційно-діловий стиль. Художній стиль. Розмовний стиль.

Граматичні проблеми перекладу членів речення.

Комунікативне навантаження членів речення в німецькій мові. Загальна характеристика категорії комунікативного завдання. Засоби вираження комунікативного завдання. Врахування при перекладі місцеположення підмета, додатків та обставин. Категорія означеності/неозначеності. Особливості перекладу іменника. Особливості перекладу дієслів. Особливості перекладу прикметників і займенників.

Проблеми перекладу граматичних конструкцій.

Особливості перекладу речень з прийменниковими конструкціями та займенниковими прислівниками. Переклад пасивних конструкцій. Переклад дієприкметникових зворотів та поширеного означення. Переклад інфінітивних конструкцій. Умовний спосіб: особливості перекладу.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

V семестр

Змістовий модуль I. Перекладознавство у системі філологічних дисциплін, основні категорії перекладознавства

1. Значення перекладу. Фах перекладача.
2. Основні категорії перекладознавства.
3. Види перекладу.
4. Види лексичного значення слова.
5. Перекладацькі трансформації.
6. Функції перекладу.
7. Прагматика перекладу.
8. Нормативні аспекти перекладу.
9. Основні вимоги до гарного перекладу.

Модульний контроль

Змістовий модуль II. Лексико-семантичні проблеми перекладу

1. Виявлення семантичного значення лексичних одиниць під час перекладу.
2. Вибір перекладацького відповідника.
3. Підбір еквівалентів для похідних та складних слів, не зафіксованих у двомовних словниках.
4. Безеквівалентна лексика.
5. Основні способи перекладу.
6. Переклад власних назв.

7. Особливості перекладу слів-реалій та структурних екзотизмів.
8. Особливості перекладу структурних екзотизмів.
9. Особливості перекладу іншомовних слів.
Модульний контроль

Змістовий модуль III. Перекладацькі трансформації

1. Мотиви застосування трансформацій.
2. Поняття перекладацької трансформації.
3. Основні способи перекладацьких трансформацій.
4. Застосування трансформацій у процесі перекладу тексту.
5. Значення слова та його види.
6. Лексичні трансформації. Граматичні трансформації.
7. Комплексні трансформації.
8. Класифікація перекладацьких трансформацій.
9. Переклад фразеологічних одиниць.
Модульний контроль

VI семестр

Змістовий модуль IV. Функціонально-стилістичні проблеми перекладу

1. Науковий стиль.
2. Особливості передачі наукових термінів.
3. Газетно-публіцистичний стиль.
4. Особливості перекладу газетно-журнальних заголовків.
5. Офіційно-діловий стиль.
6. Аналіз ділового листа.
7. Художній стиль.
8. Розмовний стиль.
9. Переклад діалектної лексики.
Модульний контроль

Змістовий модуль V. Граматичні проблеми перекладу членів речення

1. Комунікативне навантаження членів речення в німецькій мові.
2. Загальна характеристика категорії комунікативного завдання.
3. Засоби вираження комунікативного завдання.
4. Врахування при перекладі місцеположення підмета, додатків та обставин.
5. Категорія означеності/неозначеності.

6. Особливості перекладу іменника.
7. Особливості перекладу дієслів.
8. Особливості перекладу прикметників.
9. Особливості перекладу займенників.

Модульний контроль

Змістовий модуль VI. Проблеми перекладу граматичних конструкцій.

1. Особливості перекладу речень з прийменниковими конструкціями.
2. Особливості перекладу речень з займенниковими прислівниками.
3. Переклад пасивних конструкцій.
4. Особливості перекладу дієприкметників.
5. Переклад дієприкметникових зворотів.
6. Переклад означення, вираженого конструкцією zu + Partizip II.
7. Особливості перекладу поширеного означення.
8. Переклад інфінітивних конструкцій.
9. Умовний спосіб: особливості перекладу.

Модульний контроль

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студента

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	5 семестр						6 семестр					
		Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5		Модуль 6	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
Робота на практичному занятті	10	9	90	9	90	9	90	9	90	9	90	9	90
Виконання завдань для самостійної роботи	5	9	45	9	45	9	45	9	45	9	45	9	45
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом	-	-	169	-	169	-	169	-	169	-	169	-	169
Максимальна кількість балів		507						507					
		1014											

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Письмовий переклад текстів Німецької хвили:

<https://www.dw.com/de/top-thema-mit-vokabeln-archiv/a-1546445>

Критерії оцінювання:

- адекватність перекладу;
- повнота та змістовність перекладу;
- використання перекладацьких трансформацій;
- мовна правильність;
- дотримання стилю тексту при перекладі.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль має усну та письмову частину. Усна частина передбачає переклад тексту в усній формі (10 балів). Письмова частина передбачає виконання тестового завдання (15 балів).

Критерії оцінювання усної частини:

- адекватність перекладу;
- швидкість перекладу;
- використання перекладацьких трансформацій;
- мовна правильність;
- дотримання стилю тексту при перекладі.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль з навчальної дисципліни «Практичний курс перекладу німецької мови» за навчальним планом на 3 курсі не передбачено. Отримані бали будуть враховані під час семестрового контролю на 4 курсі.

6.5.Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

1. Загальні аспекти перекладу. Види перекладів.
2. Орфоепічні аспекти перекладу.
3. Фонетичні засоби вираження комунікативного завдання.
4. Відтворення власних назв та скорочень.
5. Полісемія та омонімія.
6. Проблеми перекладу умов комунікативного вживання.
7. Фразеологічні труднощі перекладу.

8. Категорія часу і виду.
9. Категорія способу дії. Модальність.
10. Категорія стану.
11. Іменник. Категорія визначеності/невизначеності.
12. Числівники: їх переклад.
13. Займенники/прикметники: їх переклад.
14. Прийменники: вживання та переклад.
15. Комунікативне навантаження членів речення.
16. Загальні принципи перекладу складних речень.
17. Проблеми перекладу різнотипових підрядних речень.
18. Поняття про стиль, функціональний стиль.
19. Класифікація стилів, їх основні ознаки.
20. Індивідуальний стиль перекладача й адекватність.
21. Типи функціонально-стильового перекладу.
22. Типи та види текстів.
23. Класифікація тексту з перекладознавчого блоку.
24. Аналіз тексту при перекладі.
25. Деякі види текстів у процесі перекладу.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100 -90
Дуже добре Добре	82-89 75-81
Задовільно Достатньо	69-74 60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни «Практичний курс перекладу німецької мови»

Разом на V семестр: 90 год.,

практичні заняття –54 год., модульний контроль - 6 год., самостійна робота – 30 год.

Разом на VI семестр: 90 год.,

практичні заняття –54 год., модульний контроль - 6 год., самостійна робота – 30 год.

Тиждень	вересень-грудень			лютий-травень		
Модулі	модуль I	модуль II	модуль III	модуль IV	модуль V	модуль VI
Назва модуля	Перекладознавство у системі філологічних дисциплін, основні категорії перекладознавства	Лексико-семантичні проблеми перекладу	Перекладацькі трансформації	Функціонально-стилістичні проблеми перекладу	Грамаптичні проблеми перекладу членів речення	Проблеми перекладу грамаптичних конструкцій
Присутність на практичному занятті	1 x 9 = 9	1 x 9 = 9	1 x 9 = 9	1 x 9 = 9	1 x 9 = 9	1 x 9 = 9
Робота на практичних заняттях	10 x 9 = 90	10 x 9 = 90	10 x 9 = 90	10 x 9 = 90	10 x 9 = 90	10 x 9 = 90
Самостійна робота	5 x 9 = 45	5 x 9 = 45	5 x 9 = 45	5 x 9 = 45	5 x 9 = 45	5 x 9 = 45
Модульний контроль	МКР № 1 (256.)	МКР № 2 (256.)	МКР № 3 (256.)	МКР № 4 (256.)	МКР № 5 (256.)	МКР № 6 (256.)
Кількість балів за модуль	169	169	169	169	169	169
Підсумковий контроль	—					
Разом за семестр	507			507		
Разом за навчальний рік	1014 балів					

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Базова:

1. Кияк Т. Р., Огуй О. Д., Науменко А. М. Теорія та практика перекладу німецької мови. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. - Вінниця: Нова книга, 2006. - 592 с.
2. Кучер З. І., Орлова М. О., Редчиць Т. В. Практика перекладу (німецька мова: [навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл.] – Вінниця: Нова Книга, 2013. - 504 с.

Допоміжна:

1. Белих О. М. Практика перекладу з німецької мови: методичні рекомендації / О. М. Белих. – Луцьк : П.П. Іванюк, 2014. – 95 с.
2. Кияк Т.Р. Перекладознавство (німецько-український напрям) : підручник Т.Р. Кияк, А.М. Науменко, О.Д.Огуй. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 543 с.
3. Щигло Л.В. Основи теорії та практики перекладу. Німецька мова [Текст]: навч. посіб. / Л.В. Щигло. - Суми: СумДУ, 2015. - 214 с.

Інформаційні ресурси:

1. Aktuelle Texte der DW
<https://www.dw.com/de/top-thema-mit-vokabeln-archiv/a-1546445>
2. Das Sprachmagazin Deutsch Perfekt
<https://www.deutsch-perfekt.com/deutsch-lesen>

Wörterbücher

3. <https://www.duden.de/>
4. <https://www.dwds.de/>